

VIA Vooraf

Leerwerkboek Nederlands

Op weg naar 1F

Inhoudsopgave

Thema 1 Familie & vrienden	9
Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden	11
Hoofdstuk 2 Spelling & grammatica	18
Hoofdstuk 3 Lezen	22
Hoofdstuk 4 Schrijven	28
Hoofdstuk 5 Spreken & luisteren	33
Wat heb je bij dit thema geleerd?	36
Thema 2 Gezondheid	39
Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden	41
Hoofdstuk 2 Spelling & grammatica	50
Hoofdstuk 3 Lezen	56
Hoofdstuk 4 Schrijven	62
Hoofdstuk 5 Spreken & luisteren	67
Wat heb je bij dit thema geleerd?	70
Thema 3 Natuur	73
Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden	75
Hoofdstuk 2 Spelling & grammatica	83
Hoofdstuk 3 Lezen	86
Hoofdstuk 4 Schrijven	92
Hoofdstuk 5 Spreken & luisteren	95
Wat heb je bij dit thema geleerd?	100
Thema 4 Wonen	103
Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden	105
Hoofdstuk 2 Spelling & grammatica	115
Hoofdstuk 3 Lezen	121
Hoofdstuk 4 Schrijven	129
Hoofdstuk 5 Spreken & luisteren	136
Wat heb je bij dit thema geleerd?	143
Thema 5 Vervoer	147
Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden	149
Hoofdstuk 2 Spelling & grammatica	158
Hoofdstuk 3 Lezen	164
Hoofdstuk 4 Schrijven	169
Hoofdstuk 5 Spreken & luisteren	175
Wat heb je bij dit thema geleerd?	182

Thema 6 Werk	185
Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden	187
Hoofdstuk 2 Spelling & grammatica	196
Hoofdstuk 3 Lezen	201
Hoofdstuk 4 Schrijven	208
Hoofdstuk 5 Spreken & luisteren	215
Wat heb je bij dit thema geleerd?	222
Thema 7 Geld	225
Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden	227
Hoofdstuk 2 Spelling & grammatica	236
Hoofdstuk 3 Lezen	247
Hoofdstuk 4 Schrijven	254
Hoofdstuk 5 Spreken & luisteren	262
Wat heb je bij dit thema geleerd?	266
Thema 8 Hobby's	271
Hoofdstuk 1 Moeilijke woorden	273
Hoofdstuk 2 Spelling & grammatica	281
Hoofdstuk 3 Lezen	291
Hoofdstuk 4 Schrijven	300
Hoofdstuk 5 Spreken & luisteren	310
Wat heb je bij dit thema geleerd?	320
Bronvermelding afbeeldingen	323
Knipbladen & plakbladen	325

VIA Vooraf leerwerkboek & VIA Vooraf Online

VIA Vooraf bestaat uit een leerwerkboek en een online gedeelte. In het leerwerkboek worden theorie en oefeningen naast elkaar aangeboden. Het online gedeelte biedt extra oefen- en toetsmateriaal.

VIA Vooraf Leerwerkboek

Het leerwerkboek is opgebouwd uit acht herkenbare thema's:

Thema 1 – Familie & vrienden

Thema 2 – Gezondheid

Thema 3 – Natuur

Thema 4 – Wonen

Thema 5 – Vervoer

Thema 6 – Werk

Thema 7 – Geld

Thema 8 – Hobby's

Elk thema bestaat uit vijf hoofdstukken, die in dezelfde volgorde terugkomen:

Hoofdstuk 1 – Moeilijke woorden

Hoofdstuk 2 – Spelling & grammatica

Hoofdstuk 3 – Lezen

Hoofdstuk 4 – Schrijven

Hoofdstuk 5 – Spreken & luisteren

Het leerwerkboek is overzichtelijk vormgegeven en de inhoud wordt heel gestructureerd aangeboden. De werkvormen in het leerwerkboek zijn afwisselend. Daarnaast is het leerwerkboek voorzien van een uitgebreide docentenhandleiding waarin veel didactische tips en lessuggesties worden aangeboden. Deze kunt u downloaden vanuit uw docentenaccount op *Studiemeter.nl*. In het docentenaccount vindt u ook zaken als antwoordmodellen en toetsen. U kunt een docentenaccount geheel kosteloos aanvragen via servicedesk@studiemeter.nl of 033-4650560.

VIA Vooraf Online

VIA Vooraf Online is een online oefen- en toetsprogramma, waarin alle thema's en onderwerpen uit het leerwerkboek VIA Vooraf aan bod komen.

Elk thema is online op de volgende manier opgebouwd:

- oefeningen per onderwerp;
- deoltoetsen per onderwerp;
- oefentoets per thema;
- eindtoets per thema;
- herkansingseindtoets per thema;
- certificaat per thema.

De deoltoetsen komen vrij als de leerling alle oefeningen van het betreffende onderwerp voldoende heeft afgerond. Als alle deoltoetsen voldoende zijn afgerond, kan de leerling de eindtoets en herkansingseindtoets maken. Deze toetsen moeten echter door de docent worden vrijgegeven, voordat de leerling ze kan maken.

Als een leerling de eindtoets of herkansingseindtoets van een thema voldoende heeft afgerond, kan hij een certificaat downloaden. Dit certificaat kan als formatief bewijsstuk in het taalportfolio worden opgenomen. U kunt een leerlingaccount tegen betaling aanvragen via servicedesk@studiemeter.nl of 033-4650560.

VIA Vervolg

Leerlingen die VIA Vooraf met een positief resultaat hebben afgesloten, gaan verder met het vervolg: VIA Vervolg - 1F. VIA Vervolg - 1F dekt inhoudelijk alle descriptoren op 1F-niveau die in het referentiekader zijn uitgewerkt voor de vaardigheden lezen, schrijven, luisteren, spreken, gesprekken voeren en de onderliggende taalverzorging. Daarnaast bereidt het de leerling goed voor op een eventuele overgang naar lesmateriaal op 2F-niveau.

Beste deelnemer,

Voor je ligt het leerwerkboek *VIA Vooraf*.

In dit leerwerkboek ga je oefenen met het vak Nederlands.

Het leerwerkboek bestaat uit acht thema's.

Het woord **thema** betekent onderwerp.

Hieronder staan de thema's uit het leerwerkboek.

1. Familie & vrienden
2. Gezondheid
3. Natuur
4. Wonen
5. Vervoer
6. Werk
7. Geld
8. Hobby's

Elk thema bestaat uit vijf hoofdstukken.

Elk hoofdstuk heeft een eigen kleur.

Hieronder staan de hoofdstukken die je in elk thema tegenkomt.

1. **Moeilijke woorden**

2. **Spelling & grammatica**

3. **Lezen**

4. **Schrijven**

5. **Spreken & luisteren**

Aan het einde van elk thema kun je lezen wat je in het thema geleerd hebt.

We hopen dat je het leuk vindt om in dit leerwerkboek te werken.

Veel plezier en succes!

Betekeningen horizontaal: van links naar rechts

1. Een afspraak maken met iemand.
6. Iets wat je vaak op dezelfde manier doet.
7. Iets veranderen omdat dat gevraagd wordt of nodig is.
8. De manier waarop mensen met elkaar te maken hebben.
9. Iets van vroeger waar je aan terugdenkt.
10. De manier waarop je iemand grootbrengt.

Betekeningen verticaal: van boven naar beneden

2. Iemand die je kent.
3. Op iemand kunnen rekenen.
4. De waardering die je hebt voor iets of iemand.
5. De vraag of iemand jouw gast wil zijn.

Letters uit de puzzel

E			E								S										

Oplossing

Opdracht 5

Theorie

Het spreekwoord

Een spreekwoord is een korte zin waar een wijze les in staat.

Een wijze les betekent dat je er iets van kunt leren.

Een spreekwoord verandert nooit, maar blijft altijd hetzelfde.

Voorbeeld

Spreekwoord: Eigen haard is goud waard.

Betekenis: Een eigen huis hebben, is belangrijk voor mensen.

De uitdrukking

Een uitdrukking bestaat uit een vast groepje woorden met een eigen betekenis.

Een uitdrukking is een stukje van een zin.

Voorbeeld

Uitdrukking: De plank mislaan. Hij slaat de plank mis.

Betekenis: Hij had het fout.

Een **titel** valt op.
Een titel vertelt in het kort waar de tekst over gaat.

Een **alinea** is een stuk van een tekst.
Een alinea noem je ook wel een tekstblok.
Tussen elke alinea staat vaak een lege regel.
Deze regel noem je een witregel.
Elke alinea heeft een eigen onderwerp.
Alle alinea's bij elkaar vormen samen de tekst.

Een **tussenkop** is een titel voor één of meer alinea's.
Een tussenkop vertelt je iets over de inhoud van deze alinea('s).
Een tussenkop staat boven één of meer alinea's.

Een **afbeelding** valt op.
Een afbeelding kan een foto of een tekening zijn.
Een afbeelding vertelt je meer over het onderwerp van de tekst.

Een **bijschrift** is een korte zin of een woord onder een afbeelding.
Een bijschrift vertelt je meer over de afbeelding en het onderwerp van de tekst.

Een **bron** vertelt je wie de tekst geschreven heeft en/of waar de tekst vandaan komt.
Een voorbeeld van een bron is een krant.

Hoofdstuk 4

Schrijven

Opdracht 1

Theorie

Een persoonlijk bericht

Een persoonlijk bericht schrijf je vaak aan vrienden of familie.

Een persoonlijk bericht kan een sms of een e-mail zijn.

Een persoonlijk bericht kan ook een kaart of een brief zijn.

Als je een persoonlijk bericht schrijft, gebruik je meestal de **je-vorm**.

Soms gebruik je toch de **u-vorm**.

Bijvoorbeeld omdat dit in jouw familie zo afgesproken is.

Of omdat de persoon aan wie je schrijft, ouder is dan jij.

De **u-vorm** noem je de beleefdheidsvorm.

Wat moet je doen?

1. Lees de ansichtkaart op de volgende bladzijde.
2. De u-vorm en de je-vorm staan door elkaar.
3. Alle hoofdletters en leestekens ontbreken.
4. Schrijf de ansichtkaart opnieuw.
5. Gebruik alleen de je-vorm.
6. Zet ook hoofdletters en leestekens op de juiste plaats.
7. Zet jouw naam onder de tekst.

Hoofdstuk 5

Spreeken & luisteren

Opdracht 1

Theorie

Een telefoongesprek voeren

Als twee mensen met elkaar bellen, noem je dat **telefoneren**.

Als je telefoneert, kun je de ander niet zien.

Dat maakt het voeren van een gesprek soms lastig.

Aan een stem kun je moeilijk horen of iemand een grapje maakt.

Vaak bel je met iemand die je kent.

Dan zijn er weinig regels waar jij je aan moet houden.

Soms moet je bellen met iemand die je niet kent.

Je moet je dan aan bepaalde regels houden.

Regels voor het bellen

- Zeg eerst goedemorgen / goedemiddag / goedenavond.
- Vertel dan wat jouw voor- en achternaam is.
- Vertel dan waarom je belt en/of voor wie je belt.
- Maak goede afspraken.
- Bedank de luisteraar en sluit het gesprek netjes af.

Voorbeeld

Telefoniste: Goedemorgen, u spreekt met Janneke Vlies van Wijkcentrum 't Ravennest.

Beller: *Goedemorgen, u spreekt met Mirte de Bruin.*

Telefoniste: Waarmee kan ik u helpen, mevrouw De Bruin?

Beller: *Ik bel voor mevrouw Blankers. Is zij aanwezig?*

Telefoniste: Nee, mevrouw Blankers is niet aanwezig.
Kan ik een boodschap doorgeven?

Beller: *Graag. Wilt u vragen of zij mij terugbelt?*

Telefoniste: Dat is geen probleem. Op welk nummer bent u bereikbaar?

Beller: *Ik ben te bereiken op nummer: 010 – 4823155.*

Telefoniste: Ik zal de boodschap doorgeven.

Beller: *Dank u wel en een prettige dag nog.*

Telefoniste: Dag, mevrouw De Bruin.

Wat moet je doen?

1. Lees de vragen door.
2. De docent laat elk geluidsfragment twee keer horen.
3. Luister naar de telefoongesprekken.
4. Geef daarna antwoord op de vragen.

Luisterfragment A

- a. Wie heeft er gebeld?
-

- b. Voor wie wordt er gebeld?
-

- c. Is deze persoon aanwezig?

- ja
 nee

- d. Hoe loopt het gesprek af?

- De beller bedankt de telefonist en hangt op.
 De beller vraagt of hij teruggebeld kan worden.
 De beller wordt doorverbonden.

Luisterfragment B

- a. Wie heeft er gebeld?
-

- b. Voor wie wordt er gebeld?
-

- c. Is deze persoon aanwezig?

- ja
 nee

- d. Hoe loopt het gesprek af?

- De beller kan vanmiddag na 15:00 uur terugbellen.
 De beller wordt vandaag teruggebeld.
 De telefonist maakt een telefoonnotitie, maar weet niet wanneer de beller teruggebeld wordt.

Wat heb je bij dit thema geleerd?

Spelling & grammatica

Het werkwoord

Een werkwoord vertelt wat iets of iemand aan het doen is.

Een werkwoord vertelt dus wat er gebeurt.

Voorbeelden

lopen, fietsen, eten, slapen, praten, zingen.

Voorbeeld

De jongen **fietst** door het mooie landschap.

Lezen

Tekstsoorten

Er bestaan verschillende tekstsoorten.

Voorbeelden

- de brief
- het nieuwsartikel
- de advertentie
- het interview

Schrijven

Persoonlijke brief

Een persoonlijke brief is een brief aan een bekende.

Een persoonlijke brief deel je op een vaste manier in.

Een persoonlijke brief heeft een eigen onderwerp.

De schrijver van de brief noem je de **afzender**.

Vaste indeling persoonlijke brief

- Datering** : plaatsnaam en datum
- Aanhef** : openingsgroet
- Alinea 1** : een kort stukje tekst met een eigen onderwerp
- Alinea 2** : een kort stukje tekst met een eigen onderwerp
- Alinea 3** : een kort stukje tekst met een eigen onderwerp
- Slotgroet** : afsluiting van de brief
- Ondertekening** : naam van de schrijver

Spreken & luisteren

Een interview houden

Een interview is een vraaggesprek.

De interviewer stelt vragen aan één of meer personen.

Je kunt verschillende soorten vragen stellen.

Open vraag

Als je een lang antwoord wilt, stel je een open vraag.

Vaak begint een open vraag met de woorden **wat**, **waarom** of **hoe**.

Voorbeeld

Wat is de reden dat jij rekenen het leukste vak vindt?

Gesloten vraag

Als je een kort antwoord wilt, stel je een gesloten vraag.

Het antwoord op deze vraag kan **ja** of **nee** zijn.

Je kunt bij een gesloten vraag ook een keuze krijgen.

Voorbeelden

- Heb je zin om op vakantie te gaan?
- Wil je koffie of thee?

VIA Vooraf – Op weg naar 1F is een leerwerkboek met een online component dat de deelnemer op weg helpt naar referentieniveau 1F. Het is bedoeld voor deelnemers in het praktijkonderwijs, de onderbouw van het vmbo, AKA-opleidingen, VM2-trajecten, voor deelnemers op niveau 1 van het mbo en voor taalzwakke deelnemers die extra training en ondersteuning nodig hebben.

VIA Vooraf Leerwerkboek

Het leerwerkboek is opgebouwd uit acht herkenbare thema's. Elk thema bestaat uit vijf hoofdstukken, die steeds in dezelfde volgorde terugkomen:

Hoofdstuk 1 – Moeilijke woorden

Hoofdstuk 2 – Spelling & grammatica

Hoofdstuk 3 – Lezen

Hoofdstuk 4 – Schrijven

Hoofdstuk 5 – Spreken & luisteren

VIA Vooraf Online

In *VIA Vooraf Online* komen alle thema's en onderwerpen uit het leerwerkboek opnieuw aan de orde. Elk thema is op de volgende manier opgebouwd:

- oefeningen per onderwerp
- deoltoetsen per onderwerp
- oefentoets per thema
- eindtoets per thema
- herkansingseindtoets per thema
- certificaat per thema

Deelnemers die alle thema's met een voldoende hebben afgerond, kunnen een overkoepelende papieren eindtoets maken.

Op weg naar VIA

VIA Vooraf biedt de taalzwakkere deelnemer binnen het PRO, vmbo en mbo de mogelijkheid om op een leuke en uitdagende manier bezig te zijn met de Nederlandse taal. Het accent ligt in de methode op het trainen van de basale taalvaardigheid. Het opdoen van succeservaringen is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Deelnemers die *VIA Vooraf* met een positief resultaat afsluiten, hebben voldoende basis om de overstap te maken naar het *VIA*-werkboek op 1F-niveau, al dan niet sectorgericht. Het *VIA*-werkboek op 1F-niveau verschilt in zoverre van *VIA Vooraf* dat de opdrachten in het reguliere *VIA*-werkboek allemaal competentiegericht zijn.